

MAGYAR AFRIKA TÁRSASÁG
AFRICAN-HUNGARIAN UNION

AHU MAGYAR AFRIKA-TUDÁS TÁR
AHU HUNGARIAN AFRICA-KNOWLEDGE DATABASE

BÚR Gábor életrajza / Biography of Gábor BÚR

(1956–, Budapest –)

AHU MAGYAR AFRIKA-TUDÁS TÁR – 000.000.080

Dátum/Date: 2012. október/October 5.

Ezt az információt közlésre előkészítette

/This information prepared for publication by:

B.WALLNER, Erika és/and BIERNACZKY, Szilárd

Hivatkozás erre a dokumentumra/Cite this document

Búr Gábor életrajza, 2012, pp. 1–6. old., AHU MATT, No. 000.000.080,

<http://afrikatudastar.hu>

Eredeti forrás megtalálható/The original source is available:

Kézirat az Afrikai Kutatási és Kiadási program Archívumában

Kulcsszavak/Key words

Búr Gábor életrajza, magyar Afrika-kutatás, magyar Afrika-történeti kutatás,

biography of Gábor Búr, Hungarian African studies, Hungarian studies on African History, Biernaczky Szilárd

AZ ELSŐ MAGYAR, SZABAD FELHASZNÁLÁSÚ, ELEKTRONIKUS,
ÁGAZATI SZAKMAI KÖNYV-, TANULMÁNY-, CIKK- DOKUMEN-
TUM- és ADAT-TÁR/THE FIRST HUNGARIAN FREE ELECTRONIC
SECTORAL PROFESSIONAL DATABASE FOR BOOKS, STUDIES,
COMMUNICATIONS, DOCUMENTS AND INFORMATIONS

* magyar és idegen – angol, francia, német, orosz, spanyol, olasz és szükség szerint más – nyelveken készült publikációk elektronikus könyvtára/
writings in Hungarian and foreign – English, French, German, Russian, Spanish, Italian and other – languages

* az adattárban elhelyezett tartalmak szabad megközelítésűek, de olvasásuk vagy letöltésük regisztrációhoz kötött/the materials in the database are free but access or downloading are subject to registration

* Az Afrikai Magyar Egyesület non-profit civil szervezet, amely az oktatók, kutatók, diákok és érdeklődők számára hozta létre ezt az elektronikus adattári szolgáltatását, amelynek célja kettős, mindenekelőtt sokoldalú és gazdag anyagú ismeretekkel elősegíteni a magyar afrikanisztikai kutatásokat, illetve ismeret-igényt, másrészt feltárni az afrikai témájú hazai publikációs tevékenységet teljes dimenziójában a kezdetektől máig./The African-Hungarian Union is a non-profit organisation that has created this electronic database for lecturers, researchers, students and for those interested. The purpose of this database is twofold; on the one hand, we want to enrich the research of Hungarian Africa studies with versatile and plentiful information, on the other hand, we are planning to discover Hungarian publications with African themes in its entirety from the beginning until the present day.

BÚR GÁBOR ÉLETRAJZA
/BIOGRAPHY OF GÁBOR BÚR
(1956–, Budapest –)

Előkészületben/in preparation

(*Előzetes szerkesztői megjegyzés/preliminary editorial note: a szakmai életrajz elkészítésének előzményeként közreadjuk a szerző önéletrajzát, valamint a tanulmánykötetéhez (2011) készült bevezető írást/.....*)

ÖNÉLETRAJZ

1956. április 9-én születtem Budapesten, itt végeztem az általános, majd a középiskolai tanulmányaimat. A Kaffka Margit Gimnáziumban érettségiztem 1974-ben.

Egyetemi tanulmányaimat 1974–1980 között a Leningrádi Állami Egyetemen végeztem, történelem–régészet szakon. 1978/1979-ben a berlini Humboldt Egyetem részképzős hallgatója voltam. Diplomamunkámat „Csere és kereskedelem a régészeti adatok alapján” címmel védtem.

1980. szeptember 1-től az ELTE BTK történelem módszertani csoportjánál voltam gyakornok, 1983-tól MTA TMB tudományos továbbképzési ösztöndíjas voltam. 1986-tól az ELTE BTK Új- és Legújabbkori, jelenlegi nevén Új- és Jelenkori Egyetemes Történeti Tanszékén dolgoztam tanársegédként, 2001. szeptember 1-től adjunktusként, 2006. augusztus 1. óta docensként. 1996. és 2001. között a Károlyi Gáspár Egyetemen 19. és 20. századi egyetemes történeti órákat adtam megbízott előadóként. 2006-ban a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen tartottam órákat. 2002-ől a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen, majd a Corvinus Egyetemen és 2005-től a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen is tartok rendszeresen órákat.

1993-ban doktoráltam az ELTE-n, PhD fokozatot 2001-ben szereztem.

1985-ben 3 hónapig a hamburgi Tengerentúli Intézetben dolgoztam a Friedrich Ebert Alapítvány ösztöndíjasaként. 1988-ban fél évet Brightonban a Sussex-i Egyetemen töltöttem a Leverhulme Trust ösztöndíjasaként, az ottani Fejlődő Országok Intézetében. 1989-ben a Gödöllőn megrendezett III. Nemzetközi Afrikanisztikai Konferencia egyik szervezője és főtítkára voltam. 1986-ban 3 hetet Etiópiában, 1990-ben és 1994-ben egy-egy hónapot a Dél-Afrikai Köztársaságban töltöttem, konferenciákon és szakmai progra-

mokban vettem részt. 1990-ben kezdeményezésemre jött létre a Magyarországi Dél-Afrika Egyesület, amelynek megalakulása óta főtitkára vagyok. 1998-ban a Magyar Afrika Társaság alelnökének választottak. Tagja vagyok a Magyar ENSZ Társaságnak és több más szakmai szervezetnek. 2006 februárjában az Orosz nyelv és kultúra magyarországi ápolásáért létrehozott alapítvány titkárává választottak.

2006-ban Iroko-díjat kaptam a Magyarországon tanuló afrikai diákok és a Magyarországon élő afrikaiak szervezetétől.

Oroszul, angolul és németül beszélek, a két utóbbi nyelvből felsőfokú államvizsgám van.

Budapest, 2012. szeptember 21.

Dr. Búr Gábor

BÚR GÁBOR AFRIKA-TÖRTÉNETI TANULMÁNYAI ELÉ

Búr Gábor régész–történész diplomát szerzett Leningrádban (1980). Hazatérve azonban régészként (e terület ismert szakmai telítettsége következtében) nem tudott elhelyezkedni, így előbb az ELTE BTK Történeti Intézete történelmi módszertani szakcsoportjában talált helyet. Majd az ELTE BTK Új és Legújabbkori Egyetemes Történeti Tanszékére (mai neve: Új és Jelenkori Egyetemes Történeti Tanszék) került. Végleges helyének elnyerését tudomásom szerint leginkább Balogh András (akkor egy. docens, később, Diószegi István professzort követően, tanszékvezető egy. tanár, utóbb több helyütt is nagykövet) szorgalmazta, aki ifjú kollégánk hazaérkezése után röviddel (talán 1981–1982 táján) már nekem úgy mutatta be őt, mint egyik legkedvesebb tanítványát.

Amint ez egészen hamarosan kiderült, eme ifjú kollégával való megismerkedésem(ünk) az egész hazai afrikanisztika szempontjából nagy nyereséget hozott. Hiszen Búr Gábor nemcsak mind nagyobb érdeklődést mutatott – az akkor Salgó László biztatására ugyancsak a tanszékre került Lugosi Győző és Bede Rita történész kollégákhoz hasonlóan – az afrikai tanulmányok iránt, de jó szervező-készséggel rendelkezve azonnal bekapcsolódott az akkori ELTE Afrikai Kutatási Program vagy másként AKP (működése kb. 1982 és 1992 közé esik) tevékenységébe is.

Amint ismeretes, az AKP abban az évtizedben három igen sikeres nemzetközi konferenciát rendezett (1982, 1984, 1989). Búr Gábor az első konferencia dokumentumanyagában mint résztvevő szerepel. A második konferencián már előadó (előadása címe: *Nationalism in Independent Zimbabwe*), és a szervező

bizottság tagja. A harmadik, mintegy 430 fős (többek között 130 afrikai kollégát vendégül látó) nagy nemzetközi konferencia esetében viszont a szervező bizottság főtítkára, a közel két éves előkészítő munka legfőbb motorjainak egyike. Bár előadóként is szerepel (*Self-Government to whom? Dilemma of the British liberals in South Africa, 1905–1907*).

Eközben a fiatal kutatóban mindinkább megerősödik az Afrika és különösen a déli Afrika iránti érdeklődés, amelyet jól jelez a harmadik konferencián felolvasott előadása témája (későbbi doktori dolgozatának kiindulása), valamint a Mandela-életrajz (1988), amely tudomásunk szerint lehetővé tette számára, hogy ha futólag is, de személyesen találkozzon a mára afrikai jelképpé magasodó, már akkor kiemelkedő szerepet játszó afrikai politikussal.

A kádári korszak utolsó évében többen is jártak hazánkból az apartheid végórát nyögő Dél-Afrikai Köztársaságban. Így a South Africa Foundation meghívására Balázs Judit közgazdász (utóbb egyetemi tanár és rektorhelyettes a Soproni Egyetemen) és egy a HM által kijelölt alezredes társaságában magam is eljutottam ebbe az addig elzárt (vagy inkább csak elzártnak hitt) országba. Nem sokkal később Búr Gábor is meghívást kapott, és így az ő ismeretei is kiteljesedhettek a helyszínen (terepen) szerzett benyomásokkal.

Így aztán nem véletlen, hogy visszatérésünk után mind magyar, mind az akkor éppen megnyíló budapesti dél-afrikai diplomáciai kirendeltség részéről ösztönzést kaptunk egy baráti társaság megalakítására. A rövidesen megalakuló Magyarországi Dél-Afrika Egyesület (MADAE) 1990 és 1998 között viszonylag széleskörű aktivitást fejtett ki (számos ülés, rendezvény mellett egy objektív okok folytán viszonylag szűkebbre sikerült nemzetközi konferencia, valamint a hivatalos dél-afrikai ország ismertető kiadványának két kiadása mutatja ezt a lendületet). Az egyesület munkáját végezve pedig ismét módunk volt egymásra lelteni, hiszen jómagam az elnöki, Gábor a főtítkári szerepet töltötte és tölti be ma is (az említett Balázs Judit professzor pedig attól kezdve és mindmáig a 2008-tól kezdve Magyarországi Afrika–Dél-Afrika Társasággá alakult szervezet társelnöke).

Ha Búr Gábor bibliográfiáját megtekintjük, jól látszik az a kilencvenes évek első felében bekövetkező törés, mint ami nem csekély mértékben Füssi Nagy Géza, Sárkány Mihály vagy jómagam munkásságában is nyomon követhető (sajnos jó barátunk és kiváló kollégánk, az első modern magyar afrikai terepmunkás, vagyis az 1997-ben elhunyt Ecsedy Csaba ekkor már életereje fogytán alig publikált). Az egykori AKP lendületét a MADAE kötelékében végzett munka valahogy nem volt képes pótolni. A rendszerváltás után mind inkább befelé forduló ország légköre nem kedvezett a tengerentúli tudományok művelésének, az Európán kívüli nemzetközi kapcsolatok ápolásának. Így a nagyszerű kezdet, egy publikált monográfia és egy kiváló doktori disszertáció után történelész kollégánk esetében is a hallgatás évei következtek.

Mindezt csak az új évezred új érdeklődési hulláma töri meg. A nyitány egy 2002-ben publikált könyvnyi méretű könyvfejezet (*Nemzeti eszmék és folyamatok Afrikában*). Ettől kezdődően mind gazdagabb a paletta. És Búr Gábor érdeklődési köre is kitágul. A történelem és a politológia (pl. *Afrika története a 19–20.*

században vagy *A kenyai zavargások történelmi háttere, Kockázatos Afrika? Biztonságpolitika történeti megközelítésben, Nelson Mandela – a legnépszerűbb afrikai politikus, Ruanda – 10 év után, Korunk háborúi Afrikában*) mellé felsorakozik a gazdaságtörténet, illetve -elmélet (pl. *A Millenniumi fejlesztési célok és Afrika*). A vallástörténet (pl. *Afrika vallásai*) mellett megjelenik kutatásai látókörében a társadalomtörténet (pl. *Államkudarcok Afrikában, Egyén és társadalom viszonya Afrikában*), a gyarmati politika összefüggésrendszere (pl. *A Habsburg birodalom és az Osztrák–Magyar Monarchia gyarmatosítási kísérletei, A hererók halálmenete, Az 1904-es entente cordiale, a gyarmatiügyi kiegyezés*) vagy a tudománytörténet (*Sík Endre, Afrika történetírója*).

Az új évezred új hullámain, a megnövekedett Afrika iránti érdeklődés tengerén hajózva kollégánk jelentősen kibővült publikációs tevékenysége mellett igen széleskörű tevékenységet fejtett és fejt ki mint különféle afrikai témájú rendezvények gyakori meghívott előadója. Ugyanakkor főszerkesztője a 2010-ben negyedik évfolyamába lépő *Afrika Tanulmányok* c. folyóiratnak, amelyet a pécsi egyetemen szerveződött Afrika-kutató műhely, illetőleg elsősorban az alapító-tulajdonos Tarrósy István kolléga hívott életre, és jelentet meg mind jelentősebb mérvű közfigyelemnek örvendő.

Jelenleg a hazai Afrika-tudományok, mondhatnám, a nagy várakozások állapotában gubbasztva várják jobb sorsra fordulásukat. Pontosabban arról van szó, hogy ha az első fordulón már túljutott M. A. kurzus indítási ELTE-kérelem révbe jut, akkor hazánkban első alkalommal teljes körű és teljes értékű háttere támad végre a professzionális afrikanisztikai kutatásnak, illetőleg felsőfokú oktatásnak. A leendő kurzus kijelölt irányítója: Búr Gábor.

Úgy véljük, többek között ez a kötet is igazolja azt, hogy amennyiben az új diszciplína művelésének itthoni keretei formát öltenek, az intézményesített hazai afrikai oktatás és kutatás jó kezekbe kerül.

(2009. december)

Biernaczky Szilárd

(.....)